



Datum van
inontvangstneming

:

18/03/2022

Zaak C-622/21

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

7 oktober 2021

Verwijzende rechter:

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske (Kroatië)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

21 september 2021

Verzoekende partij:

FINANCIJSKA AGENCIJA

Verwerende partij:

MINERAL-SEKULINE d.o.o.

[OMISSIS]

Betreft: Verzoek om een prejudiciële beslissing – Justitiële samenwerking in burgerlijke zaken

Verwijzende rechter:

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske (handelsrechter in tweede aanleg, Kroatië) in het kader van zaak Pž-3823/21 [OMISSIS]

Partijen in het hoofdgeding en hun vertegenwoordigers:

Insolventieprocedure tegen de schuldenaar MINERAL-SEKULINE d.o.o. [OMISSIS]

Hoger beroep ingesteld door FINANCIJSKA AGENCIJA (financieel agentschap, Kroatië) [OMISSIS]

Summier overzicht van het voorwerp van het geschil en de relevante feiten van het hoofdgeding, inhoud van de nationale bepalingen die op de zaak van toepassing kunnen zijn en redenen die de verwijzende rechter ertoe hebben gebracht om vragen te stellen over de uitlegging van het Unierecht:

In casu heeft de Trgovački sud u Zagrebu (handelsrechter Zagreb, Kroatië) bij beschikking van 12 juli 2021 [OMISSIS] het verzoek van het financieel agentschap tot vergoeding van de kosten van de in het kader van de insolventieprocedure verrichte werkzaamheden afgewezen. Het financieel agentschap heeft tegen deze beschikking hoger beroep ingesteld, zodat de zaak thans voorligt bij de bevoegde rechter, de Visoki trgovački sud (handelsrechter in tweede aanleg). De zaak is op 29 juli 2021 ingeschreven in het register van laatstgenoemde rechterlijke instantie.

Op 3 augustus 2021 is bij behandeling van de zaak door de kamer van drie rechters besloten het hogere beroep te verwerpen en is het in eerste aanleg gewezen vonnis bevestigd. Bij de vaststelling van deze beslissing heeft de kamer rekening gehouden met het feit dat in casu het verzoek tot opening van de insolventieprocedure was ingediend op 8 juli 2016 overeenkomstig de Zakon o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi (wet op de financiële transacties en het crediteurenakkoord, *Narodne novine*, nr. 108/12, 144/12, 81/13 en 112/13; hierna: „ZFPPN”). Anders dan artikel 110 van de nieuwe faillissementswet, bepaalde de oude faillissementswet, de Stečajni zakon (*Narodne novine*, nr. 44/96, 29/99, 129/00, 123/03, 82/06, 25/12, 133/12, 116/10 en 45/13), niet dat het financieel agentschap tot taak had om een verzoek tot opening van de insolventieprocedure in te dienen. Krachtens artikel 110, lid 5, van de faillissementswet heeft het financieel agentschap recht op vergoeding van de kosten die verband houden met de indiening van een verzoek tot opening van de insolventieprocedure overeenkomstig lid 1 van dit artikel. Het bedrag van de kosten voor het indienen van een aanvraag tot opening van een insolventieprocedure dat aan het financieel agentschap kan worden vergoed, is vastgesteld in artikel 3, lid 1, van de Pravilnik o vrsti i visini naknade troškova Financijske agencije u predstečajnom postupku i visini naknade troška Financijske agencije za podnošenje prijedloga za otvaranje stečajnog postupka (regeling betreffende de aard en het bedrag van de vergoedbare kosten van het financieel agentschap in het kader van een gerechtelijke-saneringsprocedure en het bedrag van de aan het financieel agentschap vergoedbare kosten in verband met de indiening van een aanvraag tot opening van een insolventieprocedure, *Narodne novine*, nr. 106/15) en bedraagt 140,00 HRK exclusief btw, dat wil zeggen 175,00 HRK in totaal. Aangezien nergens is bepaald dat het financieel agentschap, dat het verzoek heeft ingediend overeenkomstig artikel 27, lid 4, ZFPPN en niet overeenkomstig artikel 110 van de faillissementswet, recht heeft op vergoeding van de kosten die verband houden met de indiening van het verzoek tot opening van de insolventieprocedure, is de beslissing tot afwijzing van het verzoek [tot vergoeding] bevestigd.

De kamer van drie rechters heeft de beslissing in kwestie met eenparigheid van stemmen gegeven. Overeenkomstig de gewezen beslissing is een schriftelijke versie ervan opgesteld, die is ondertekend en overeenkomstig artikel [177], lid 3, van de Sudski poslovnik (*Narodne novine*, nr. 37/14, 49/14, 8/15, 35/15, 123/15, 45/16, 29/17, 33/17, 34/17, 57/17, 101/18, 119/18, 81/19, 128/19, 39/20, en 47/20; hierna: „reglement voor de procesvoering van de rechterlijke instanties”) is

overgelegd aan de dienst voor registratie van rechterlijke beslissingen. Deze bepaling luidt als volgt: „Voor een rechterlijke instantie in tweede aanleg wordt een zaak geacht te zijn afgedaan op de datum waarop de beslissing, nadat de zaak door de registratiedienst is teruggestuurd, vanuit het kantoor van de rechter wordt verzonden. Zodra de registratiedienst het dossier heeft ontvangen, dient hij het zo spoedig mogelijk aan het kantoor van de rechter terug te bezorgen. De beslissing wordt vervolgens binnen een nieuwe termijn van acht dagen verzonden.”

Uit artikel [177], lid 3, van het reglement voor de procesvoering van de rechterlijke instanties volgt voorts dat het voor de registratierechter niet mogelijk is het dossier niet te „registreren”. Die is echter niet zo, aangezien de beslissing anders niet aan de partijen kan worden toegezonden. De registratierechter onderzoekt dus de in tweede aanleg gegeven beslissing, die hij kan bevestigen dan wel (vergezeld van schriftelijke of mondelinge opmerkingen) ter heroverweging kan terugverwijzen. De partijen bij het geding worden er niet van in kennis gesteld dat de beslissing is gegeven of dat de registratierechter ze ter heroverweging heeft teruggewezen, met dien verstande dat de naam van de registratierechter niet wordt vermeld in het afschrift van de beslissing dat aan de partijen wordt toegezonden.

De beslissing is op 3 augustus 2021 aan de registratiedienst overgemaakt en op 20 september 2021 met schriftelijke opmerkingen teruggezonden. Gepreciseerd werd dat de registratiedienst voor rechterlijke beslissingen de beslissing in zaak Pž-3823/21, zonder dat zij was ingeschreven, had teruggezonden vergezeld van een brief 15 september 2021 met schriftelijke aanwijzingen (de brief in kwestie is als bijlage bijgevoegd):

„in de zaken Pž-3780/2021 en Pž-4023/2021 heeft de onderhavige rechter beslissingen [gegeven] waarbij het hoger beroep van het financieel agentschap is toegewezen en de beslissing in eerste aanleg is herzien.

Bijgevolg wordt de zaak naar de kamer terugverwezen.”

Na raadpleging van beslissing Pž-3780/2021 is vastgesteld dat deze pas op 9 september 2021 was gegeven, dus na de beslissing in zaak Pž-3823/21, terwijl de enige aanwijzing wat zaak Pž-4023/2021 betreft was dat zij op 16 augustus 2021 in het register van de verwijzende rechter was ingeschreven, zodat de beslissing niet vóór de beslissing in zaak Pž-3823/21 kon zijn gegeven.

Met inachtneming van de dwingende voorschriften heeft de verwijzende kamer bij haar beraadslaging van 21 september 2021 het beroep en het schriftelijke advies van de registratierechter opnieuw bekeken, en heeft zij besloten een verzoek om een prejudiciële beslissing in te dienen waarin zij juist melding zou maken van bovengenoemd feit dat de beslissing in de onderhavige zaak is geblokkeerd en niet is verzonden, terwijl latere beslissingen, die een ander juridisch standpunt weergeven, niet zouden zijn toegezonden. Aangezien de beslissing in kwestie de oudste was, beletten de bestaande regels dat latere beslissingen die een ander juridisch standpunt weergeven eerst openbaar worden gemaakt. De invloed van de

registratierechter op het werk van de rechters is in casu bijzonder duidelijk. Ofschoon de dienst voor de registratie van rechterlijke beslissingen heeft opgemerkt dat er verschillende standpunten bestonden, heeft hij immers beslist om de eerdere beslissing te blokkeren en zijn fiat te geven aan de latere beslissingen, zodat deze konden worden verzonden. In dit verband heeft hij geen afdelingsvergadering bijeengeroepen, maar de latere besluiten geregistreerd.

Artikel 40, lid 1, van de *Zakon o sudovima* (wet betreffende de rechterlijke organisatie, *Narodne novine*, nr. 28/13, 33/15, 82/15, 82/16, 67/18 en 126/19) bepaalt:

„1) Wanneer wordt vastgesteld dat er sprake is van uitleggingsverschillen tussen afdelingen, kamers of rechters over kwesties inzake de toepassing van de wet, of wanneer een kamer of een rechter van een afdeling afwijkt van het eerder ingenomen juridische standpunt, wordt een vergadering van een afdeling of van rechters bijeengeroepen.”

Volgens artikel 40 van de wet betreffende de rechterlijke organisatie had dus een afdelingsvergadering moeten worden bijeengeroepen op het moment waarop het verschil tussen de juridische standpunten voor het eerst aan het licht kwam. Er zijn echter beslissingen geregistreerd die een ander juridisch standpunt bevatten, zonder dat de voorgeschreven procedure in acht is genomen. Met deze handelwijze heeft de registratiedienst in zekere zin zelf een juridische uitlegging gegeven zonder dat alle rechters zich over deze rechtsvraag hebben uitgelaten.

Bijgevolg heeft de verwijzende kamer in de beraadslaging van 21 september 2021 alle omstandigheden van de onderhavige zaak onderzocht die verband houden met de toepassing van artikel [177], lid 3, van het reglement voor de procesvoering van de rechterlijke instanties en van artikel 40, lid 2, van de wet betreffende de rechterlijke organisatie, alsook van artikel 19 van het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU), dat bepaalt:

„Het Hof van Justitie van de Europese Unie omvat het Hof van Justitie, het Gerecht en gespecialiseerde rechtbanken. Het verzekert de eerbiediging van het recht bij de uitlegging en toepassing van de Verdragen.

De lidstaten voorzien in de nodige rechtsmiddelen om daadwerkelijke rechtsbescherming op de onder het recht van de Unie vallende gebieden te verzekeren.”

en van artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (hierna: „Handvest”) dat luidt als volgt:

„Eenieder wiens door het recht van de Unie gewaarborgde rechten en vrijheden zijn geschonden, heeft recht op een doeltreffende voorziening in rechte, met inachtneming van de in dit artikel gestelde voorwaarden.

Eenieder heeft recht op een eerlijke en openbare behandeling van zijn zaak, binnen een redelijke termijn, door een onafhankelijk en onpartijdig gerecht dat vooraf bij wet is ingesteld. [...]"

Deze kamer is tot de slotsom gekomen dat het mogelijk is dat een bepaling die bij de vaststelling van een rechterlijke beslissing een registratierechter betreft, die niet bekend is bij de partijen, die niet is vermeld in de procedureregels die worden gevolgd in de procedure voor de vaststelling van de beslissing op het beroep, en die, hoewel hij geen hogere rechter is, in de aan de orde zijnde zaak een rechter ertoe kan aanzetten om zijn reeds gegeven beslissing te wijzigen, aanzienlijke gevolgen kan hebben voor de eerbiediging van de rechtsstaat en de onafhankelijkheid van rechters, met name omdat zij van toepassing is op alle zaken die aanhangig zijn bij eender welke rechterlijke instantie in tweede aanleg in Kroatië, ongeacht of het Unierecht al dan niet van toepassing is in de betrokken zaak.

Het feit dat de registratierechter, die niet bekend is bij de partijen, aanzienlijke invloed uitoefent op het nemen van de beslissing, wordt juist geïllustreerd door de onderhavige zaak, waarin de oudste beslissing van de rechter een juridisch standpunt weerspiegelde en latere beslissingen met daarin een ander juridisch standpunt eerst zijn ingeschreven zonder dat een afdelingsvergadering was bijeengeroepen. Bijgevolg is het de dienst voor de registratie van rechterlijke beslissingen, en niet een hogere rechterlijke instantie, die aanzienlijke invloed op de rechtspraak heeft uitgeoefend door toe te staan dat afwijkende beslissingen worden verzonden, zonder dat een afdelingsvergadering, die alle rechters omvat, is bijeengeroepen.

Aangezien het hier volgens de verwijzende rechter een kwestie betreft die belangrijk is voor de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht, heeft de verwijzende rechter, na onderzoek van de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie (arrest C-896/19), besloten een prejudiciële vraag te stellen zodat in de onderhavige zaak een definitieve beslissing kan worden gegeven. Hierbij zij aangetekend dat hij tevens, op grond van artikel 213, lid 1, punt 2, van de *Zakon o parničnom postuku* (wetboek van burgerlijke rechtsvordering, *Narodne novine*, nr. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14 et 70/19; hierna: "ZPP"), de behandeling van de zaak bij beschikking heeft geschorst totdat het Hof uitspraak heeft gedaan.

Bovendien moet worden vermeld dat in zaak C-361/21 reeds een soortgelijke vraag is gesteld, maar dat de feiten van de onderhavige zaak iets anders zijn, zodat de verwijzende kamer heeft besloten om een soortgelijke prejudiciële vraag te stellen. Aangezien de termijn [tussen de twee verzoeken] kort is, zou het Hof één enkele beslissing kunnen geven. Het bestaan van een dergelijke vorm van registratie van rechterlijke beslissingen werd tot op heden gerechtvaardigd door de noodzaak om de rechtspraak te uniformiseren, hetgeen een beginsel is van het hoogste belang. De huidige wijze waarop deze registratiedienst te werk gaat nadat

een rechterlijke beslissing is geweest, botst volgens de verwijzende kamer evenwel met het fundamentele recht van onafhankelijkheid van de rechterlijke macht. Zoals uit het onderhavige geval blijkt, kiest de registratiedienst voor rechterlijke beslissingen de beslissingen die door een rechterlijke instantie zullen worden verzonden. Hij bepaalt wanneer een beslissing die van de bestaande rechtspraak afwijkt wel openbaar moet worden gemaakt en wanneer niet. De belangrijkste factor hierbij is wellicht het feit dat de partijen niet op de hoogte zijn van deze fase van de procedure en dat de naam van de registratierechter niet op transparante wijze is vermeld in de beslissing die de partijen ontvangen.

Derhalve is een beslissing van het Hof op dit punt noodzakelijk opdat de Visoki trgovački sud in de onderhavige zaak uitspraak kan doen. De verwijzing valt onder het algemeen belang dat bestaat in een eenvormige toepassing van het Unierecht, de rechtsstaat, de onafhankelijkheid van de rechters van een lidstaat en een doeltreffende rechtsbescherming.

Hoewel hiervoor een rechtsgrond ontbreekt, bepaalt het reglement voor de procesvoering van de rechterlijke instanties, in het litigieuze artikel 177, lid 3, ervan, dat de rechtsprekende taak in een zaak in tweede aanleg pas als afgedaan wordt beschouwd wanneer de zaak is teruggestuurd door de registratiedienst, dat wil zeggen wanneer zij „geregistreerd” is. Bijgevolg is de rechterlijke beslissing niet afgerond, ondanks het feit dat zij collegiaal door een rechtsprekende formatie is gegeven. De registratierechter die door de president van de rechtbank, in het jaarprogramma voor de indeling van rechters, is aangewezen, moet deze beslissing immers nog bevestigen. De naam van de registratierechter is voor partijen onbekend. Dit is in geen enkele wet opgenomen als voorwaarde voor de vaststelling van een rechterlijke beslissing, maar bestaat, krachtens het reglement voor procesvoering van de rechterlijke instanties, in de praktijk van de gerechten in tweede aanleg in de Republiek Kroatië.

Uit een onderzoek van de praktijk en de werking van andere rechterlijke instanties in de Europese Unie blijkt niet dat er soortgelijke wetten of praktijken bestaan die vereisen dat een gegeven beslissing wordt goedgekeurd door een rechter die geen deel uitmaakt van de betrokken kamer, en die de toezending (door de rechter in eerste aanleg) van de beslissing (vonnis of beschikking) aan de procespartijen afhankelijk stellen van de medeondertekening door deze rechter.

Bijgevolg rijst de volgende vraag:

Kan de in het tweede deel van de eerste volzin en in de tweede volzin van artikel 177, lid 3, van de Sudski poslovník (reglement voor de procesvoering van de rechterlijke instanties) neergelegde regel die bepaalt dat „[een] zaak in tweede aanleg wordt geacht te zijn afgedaan op de datum waarop de beslissing, nadat de zaak door de registratiedienst is teruggestuurd, vanuit het kantoor van de rechter wordt verzonden. Zodra de registratiedienst het dossier heeft ontvangen, dient hij het zo spoedig mogelijk aan het kantoor van de rechter terug te bezorgen. De beslissing wordt vervolgens binnen een nieuwe termijn van acht dagen

verzonden”, worden geacht in overeenstemming te zijn met artikel 19, lid 1, VEU en artikel 47 van het Handvest?

Bij dit verzoek worden afschriften gevoegd van de beschikking van de Trgovački sud u Zagrebu [OMISSIS] van 12 juli 2021, van het beroepschrift van het financieel agentschap, van de notulen van de vergadering van de kamer van 3 augustus 2021, van de beschikking van de Visoki trgovački sud [OMISSIS] van 3 augustus 2021, van een uittreksel uit de e-Spisdatabank waarin de periode wordt vermeld gedurende welke het dossier zich bij de registratiedienst bevond, van de brief van de registratierechter van 15 september 2021, van de beschikking van de Visoki trgovački sud in zaak PŽ-3780/2021, van de notulen van de vergadering van de kamer van 21 september 2021 en van de beschikking tot schorsing van de behandeling van de zaak van 21 september 2021.

Zagreb, 21 september 2021

[OMISSIS]